ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ - ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
ΑΝΔΡ. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 61α
ΤΗΛΕΦΩΝΑ:
Διεύθυνσις 32—02
Σύνταξις - Διαχείρισις 28—52

Η ΗΜΕΡΑ

ΠΡΩΪΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΠΑΤΡΑΙ
ΕΤΟΣ 6ον — ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 1659
ΠΕΜΠΤΗ 14 ΜΑΡΤΙΟΥ 1957
Τιμὴ φύλλου Δραχμὴ Μία

ΤΡΙΤΗ ΗΜΕΡΑ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ

Ὁ κ. Κανελλόπουλος λέγει ὅτι καὶ ἡ Ἀντιπολίτευσις δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ περισσότερα διὰ τὸ Κυπριακόν

Ἡ ἀπόφασις τοῦ ΟΗΕ «δὲν λέγει τίποτε» καὶ τὸ θέμα δὲν προωθήθη καθόλου

ΣΥΝΙΣΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ ΑΝΑΛΗΨΙΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ. Εἰς τὴν Βουλὴν συνεχίσθη χθὲς ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ. Πρῶτος ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κ. Κανελλόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶπε τὰ ἑξῆς. Κύριοι βουλευταί, ἴσως σκεφθοῦν τινὲς ἐξ ὑμῶν ὅτι δὲν δικαιοῦμαι νὰ εἶμαι κριτής, διότι ὑπέχω εὐθύνας διὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Κυπριακοῦ μέχρι τῶν ἀρχῶν Ὀκτωβρίου 1955 ὡς μέλος κατὰ τὴν τελευταίαν φάσιν τοῦ βίου τῆς κυβερνήσεως ἐκείνης καὶ ὡς ἀντιπρόεδρος τῆς κυβερνήσεως τοῦ ἀειμνήστου Παπάγου. Πράγματι ὑπέχω εὐθύνας, ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι τὸ γεγονὸς αὐτὸ μοῦ ἀφαιρεῖ τὰ δικαιώματα νὰ κρίνω τοὺς ἄλλους.

Τὴν παρατήρησιν σχετικῶς μὲ τὰς προσωπικὰς εὐθύνας μου ἐθεώρησα ἀναγκαῖον νὰ κάμω, κυρίως λόγῳ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν ἔλαβε κατὰ τὴν γθεσινήν του ἀγόρευσιν ἔναντι τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως Συναγερμοῦ ὁ ἄνευ χαρτοφυλακίου ὑπουργὸς κ. Κασιμάτης.

Ὁ κ. Κασιμάτης, νομίζω, ὅτι οὔτε λίγο οὔτε πολὺ ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ σημερινὴ κυβέρνησις κύπτει ὑπὸ τὸ βάρος τῶν φοβερῶν ἁμαρτημάτων, τὰ ὁποῖα ὡς πρὸς τὸ Κυπριακὸν ἐσημειώθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Συναγερμικῆς κυβερνήσεως. Βεβαίως τὸ Κυπριακὸν θέμα ἦτο κρισιμώτατον καὶ κατέστη ἔτι κρισιμώτερον. Τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἦτο ἀσυγκρίτως δραματικώτερον οἱουδήποτε προηγουμένου.

Φοβοῦμαι μάλιστα ὅτι θὰ καταστῇ ἔτι δραματικώτερον εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον. Δυνατὸν λοιπὸν κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ Κυπριακοῦ νὰ ἐγένοντο εἰς τὰς λεπτομερείας ὡρισμένα λάθη καὶ ἐπὶ συναγερμικῆς κυβερνήσεως καὶ ἐπὶ τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως, θὰ ἐγίνοντο δὲ ἀσφαλῶς καὶ ἐὰν ἡ ἀντιπολίτευσις ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν. Διότι δὲν ὑπάρχει διαχείρισις θέματος, ἰδίᾳ τόσον μεγάλου, ἡ ὁποία νὰ μὴ εἶναι συνδεδεμένη καὶ μὲ κάποιαν παράλειψιν καὶ μὲ κάποια λάθη.

Ἡ ἀντικειμενικότης μοῦ ἐπιβάλλει νὰ μὴ συμμερισθῶ τὴν κριτικήν, τὴν ὁποίαν ἤσκησεν ἡ ἀντιπολίτευσις καὶ ἰδίᾳ δὲν δύναμαι νὰ συμμερισθῶ τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν καὶ τὸν τόνον τῆς κριτικῆς αὐτῆς. Ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἐζήτησα νὰ δηλώσῃ καὶ νὰ ὁμολογήσῃ μὲ παρρησίαν καὶ εἰλικρίνειαν, ὅτι, παρὰ τὰς προσπαθείας της, λόγῳ ἀνυπερβλήτων ἀντικειμενικῶν ἐμποδίων εἰς μάτην ἐπεχείρησεν ἐπὶ 18 μῆνας τὴν οὐσιαστικὴν προαγωγὴν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Καὶ ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευσιν ἀνέμενον νὰ μὴ ἀφήνῃ νὰ ὑπονοηθῇ, ἐπιτιθεμένη καθ' ὃν τρόπον ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἐὰν ἐκείνη, ἡ ἀντιπολίτευσις, εὑρίσκετο εἰς τὴν ἐξουσίαν, θὰ ὑπερνικῶντο αἱ δυσμενεῖς αὐταὶ συνθῆκαι καὶ θὰ ἐλύετο κατ' εὐχὴν τὸ Κυπριακόν, ἢ ἔστω θὰ προήγετο πρὸς τὴν λύσιν του κατὰ τρόπον οὐσιώδη.

Ἀλλὰ τί θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἡ ἀντιπολίτευσις, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπραξεν ἡ κυβέρνησις; Ἡ ἀντιπολίτευσις ὅπως διεπιστώθη καὶ πάλιν χθὲς εἶναι δεμένη, θεωρεῖ τὸν ἑαυτόν της δεμένον εἰς μίαν φράσιν, φράσιν οὐσιώδη, ἡ ὁποία ὅμως ὁσονδήποτε καὶ ἂν εἶναι οὐσιώδης ἀπὸ ἀπόψεως σημασίας καὶ περιεχομένου, εἶναι ἁπλῆ φράσις.

Ἡ ἀντιπολίτευσις ἔχει σταθῆ εἰς τὴν φράσιν ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὴν ἀξίωσιν τῆς τακτῆς καὶ εὐλόγου προθεσμίας. Τί θὰ ἔπραττε λοιπὸν ἡ ἀντιπολίτευσις ἐὰν εὑρίσκετο εἰς τὴν ἐξουσίαν; Θὰ προέβαλλε συνεχῶς τὴν ἀξίωσιν αὐτήν. Θὰ ἦτο δυνατὸν βεβαίως ὁ ἦχος νὰ εἶναι διάφορος, ἀλλ' ἡ γραμμὴ θὰ ἦτο ἡ αὐτή, διότι καὶ ἡ κυβέρνησις τὸ αὐτὸ ἐπὶ ἑνάμισυ ἔτος ζητεῖ καὶ προβάλλει.

Ὑπάρχουν δυσχέρειαι, ὑπάρχουν ἀντικειμενικαὶ συνθῆκαι. Πολλαὶ χῶραι, αἱ ὁποῖαι δυνατὸν νὰ συμμερίζωνται οὐσιαστικῶς τὴν ἀξίαν ἑνὸς αἰτήματος, τὴν ἀξίαν μιᾶς φράσεως, λόγῳ ὡρισμένων ζωτικῶν δι' αὐτὰς συμφερόντων δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀσπασθοῦν δημοσίᾳ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν περιέχουν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος φράσεις. Καὶ γενικῶς ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου δὲν καθορίζεται καὶ δὲν προσδιορίζεται οὔτε ἀπὸ τὸ περιεχόμενον ὡρισμένων αἰτημάτων καὶ φράσεων, οὔτε ἀπὸ τὸν ἦχον τῆς φωνῆς μὲ τὴν ὁποίαν προβάλλονται αἱ φράσεις.

Τί θὰ ἠδύνατο εὑρισκομένη εἰς τὴν ἐξουσίαν νὰ πράξῃ ἡ Ἀντιπολίτευσις, τὸ ὁποῖον ἐὰν τὸ ἔπραττε καὶ ἡ κυβέρνησις θὰ προώθει τὸ Κυπριακὸν κατὰ τρόπον οὐσιώδη; Μήπως διὰ διπλωματικοῦ ἐλιγμοῦ θὰ ἔθετεν ἐν ἀμφιβόλῳ τὸν διεθνῆ προσανατολισμὸν τῆς Ἑλλάδος;

Πιστεύω ὄχι. Εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι καὶ τὰ κόμματα τοῦ Κέντρου δὲν θὰ προέβαινον, χάριν δῆθεν τῆς Κυπριακῆς ὑποθέσεως, εἰς διεθνῆ προσανατολισμὸν ἀντιφάσκοντα πρὸς τὰ θεμελιώδη ἐθνικὰ συμφέροντα καὶ πρὸς τὴν ἰδεολογικὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἔχει λάβει ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸν κόσμον.

Κύριοι βουλευταί, καμμία ὁσονδήποτε ἱερὰ διεκδίκησις δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀπάρνησιν τῶν βασικῶν, ἠθικῶν καὶ ἱστορικῶν ἀρχῶν, πρὸς τὰς ὁποίας εἶναι συνυφασμένη καὶ ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν εἶναι νοητὴ ἡ Ἑλλάς. Εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι καὶ τὰ κόμματα τοῦ κέντρου ἐὰν εὑρίσκοντο εἰς τὴν κυβέρνησιν, δὲν θὰ ἠκολούθουν διάφορον γραμμὴν ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο. Αἱ προχείρως ὑπὸ τινων ἀγανακτούντων Ἑλλήνων, ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐθνικόφρονα παράταξιν, αἱ προχείρως διατυπούμεναι σκέψεις, ὅτι θὰ ἔπρεπε ἡ Ἑλλάς, δι' ἐλιγμοῦ ὁ ὁποῖος θὰ παρεξέκλινεν ἀπὸ τὴν ἠθικὴν καὶ ἰδεολογικὴν της γραμμὴν νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν ἐκβιασμὸν τῶν κρατῶν τὰ ὁποῖα ἡγοῦνται τοῦ Δυτικοῦ κόσμου, αἱ σκέψεις αὐταὶ αἱ προχείρως καὶ ἀμελετήτως ὑπὸ μεμονωμένων ἀτόμων εἰς τὰ καφενεῖα διατυπούμεναι, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθοῦν ὡς σοβαραί.

Ἑπομένως καὶ τὰ κόμματα τῆς ἀντιπολιτεύσεως, τὰ ἀπαρτίζοντα τὸ ἐθνικὸν κέντρον, εὑρισκόμενα εἰς τὴν κυβέρνησιν, δὲν θὰ προέβαινον εἰς οὐδεμίαν μεταβολήν, χάριν δῆθεν τοῦ Κυπριακοῦ, τῶν διεθνῶν προσανατολισμῶν τῆς Ἑλλάδος. Πρῶτον μὲν διότι τοῦτο θ' ἀντέφασκε πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐθνικὴν συνείδησιν—καὶ πιστεύω ὅτι ἔχουν πλήρη συνείδησιν τοῦ ἐθνικοῦ των χρέους—ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι δὲν θὰ εἶχε καὶ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα ὁ τοιοῦτος δῆθεν διπλωματικὸς ἐλιγμός. Καὶ ἂν ἀκόμη ἐπεχειρεῖτο, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο ποῖον; Θὰ ἀπεξενούμεθα ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τὸν κόσμον εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκομεν.

Ἡ ὑπόθεσις τῆς Κύπρου θὰ ἔπαυε νὰ ἐνδιαφέρῃ τὴν κοινὴν γνώμην ἰδίως τῶν μεγάλων δημοκρατιῶν. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν θ' ἀπεκομίζαμεν κέρδος ὑπὲρ τῆς Κύπρου, θὰ ἐνεφανιζόμεθα — πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θ' ἀπέβαινεν εἰς βάρος τῶν ἰδίων ἡμῶν συμφερόντων καὶ θὰ ἔθετεν εἰς κίνδυνον τὴν ὑπόστασίν μας — θὰ ἐνεφανιζόμεθα ὡς παράγων ὁ ὁποῖος θὰ ἐπεδείνου τὴν κατάστασιν τὴν χαώδη ἡ ὁποία ὑπάρχει, δυστυχῶς, ἐγκυμονοῦσα μεγάλους κινδύνους εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον καὶ τὴν Μέσην Ἀνατολήν. Καὶ ἡ προσωπική μου ἄποψις εἶναι ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συμβάλλωμεν εἰς τὴν ἀναταραχήν.

Πρέπει, ἀντιθέτως νὰ προσέξωμεν πᾶν ὅ,τι εἶναι δυνατὸν διὰ νὰ μειωθοῦν οἱ κίνδυνοι οἱ ὁποῖοι ἀπειλοῦν τὴν εἰρήνην.

Κύριοι βουλευταί. Ποῖον εἶναι τὸ συμπέρασμα; Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις ἐρχομένη εἰς τὴν ἀρχὴν θὰ ἠκολούθει περίπου τὴν αὐτὴν γραμμήν, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησε καὶ ἡ νῦν κυβέρνησις. Πιθανὸν εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς διαχειρίσεως νὰ ἐσημειοῦντο διαφοραί. Δὲν γνωρίζω οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζω ἂν αἱ διαφοραὶ θὰ ἦσαν εὐνοϊκαὶ ἢ δυσμενεῖς διὰ τὸ Κυπριακόν.

Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο δυνατόν, τουλάχιστον θεωρητικῶς, νὰ γίνῃ καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἔπραξεν ἡ κυβέρνησις εἶναι νὰ ἐπιχειρήσῃ ἑλληνικὴν πρωτοβουλίαν ἄμεσον οὐχὶ ἔμμεσον, φανερὰν οὐχὶ παρασκηνιακὴν πρὸς πρόκλησιν, ἤδη ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1955 ἢ τουλάχιστον ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1956, διὰ πρόκλησιν καὶ ἀποτροπὴν τῆς αἱματηρᾶς ἐν Κύπρῳ ἐξελίξεως τῶν τελευταίων 12 μηνῶν διὰ μιᾶς προσωρινῆς μεταβατικῆς λύσεως. Θὰ ἦτο ὅμως τοῦτο δυνατόν; Θὰ εἶχε ἀποτέλεσμα ἡ πρωτοβουλία αὐτή;

Συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὴν ἰνδικὴν πρότασιν δὲν ἀπετέλεσε, βέβαια, ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος, ἀπετέλεσεν ὅμως μίαν δικονομικὴν διέξοδον. Πρέπει νὰ θεωρηθῇ βέβαιον ὅτι εἰς ἣν περίπτωσιν δὲν προσεχώρει ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν ἰνδικὴν πρότασιν, δὲν θὰ ἤρχετο κἂν εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἑλληνική, διότι θὰ ὑπεβάλλετο ἡ πρότασις τῆς Ταϋλάνδης, ἡ ὁποία, πράγματι εἶναι περισσότερον δυσάρεστος.

Ἀναφερόμενος εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς ἰνδικῆς προτάσεως εἶπεν ὅτι δὲν ἀποτελεῖ ἐπιτυχίαν τῆς Κυβερνήσεως, οὔτε καὶ προδοσίαν τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος.

Προώθησις τοῦ Κυπριακοῦ κατ' οὐσίαν, δὲν ἐσημειώθη, οὔτε θὰ ἐσημειοῦτο. Διέξοδον ἀπετέλεσεν.

Δὲν κακίζω τὴν κυβέρνησιν διότι ἐξέλεξεν εἰς ἕνα ἀγῶνα δυσχερῆ, ὁ ὁποῖος ἀπῄτει ἐλιγμοῦς, τὴν διέξοδον αὐτήν. Καὶ δὲν τὴν κακίζω διότι ἡ διέξοδος ἀπέτρεψεν ἐνδεχομένως ἄλλα δυσάρεστα καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν δημιουργεῖ καὶ πράγματα. Δὲν ἀποτελεῖ φραγμὸν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τὴν περαιτέρω. Κατ' οὐσίαν ἡ ἀπόφασις τοῦ ΟΗΕ δὲν λέγει τίποτε. Λέγει τὰ πάντα καὶ δὲν λέγει καὶ τίποτε. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς προβλέπω πάλιν, ὅτι εἰσερχόμεθα εἰς περίοδον δυσχερειῶν, παρὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ΟΗΕ, ἡ ὁποία, ὡς εἶπον, οὐδὲν κατ' οὐσίαν σημειώνει...

ΑΛΛΑΜΑΝΗΣ: Μήπως λόγῳ τῆς ἀποφάσεως ἐπίκειται αὔριον ἡ ἐκτέλεσις...

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ὄχι λόγῳ τῆς ἀποφάσεως. Πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι ἀσχέτως τῆς ἀποφάσεως. Ἐπειδή, λοιπόν, νομίζω ὅτι εἰσερχόμεθα εἰς δυσκολωτάτην περίοδον...

ΑΒΕΡΩΦ. Πιστεύετε ὄντως, κύριε Ἀλλαμανῆ, ὅτι λόγῳ τῆς ἀποφάσεως γίνεται ἡ ἐκτέλεσις; Διότι ἂν τὸ πιστεύετε αὐτό, δημιουργεῖτε ζημίαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

ΑΛΛΑΜΑΝΗΣ. Ἀναμένομεν ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν νὰ παράσχῃ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ ΟΗΕ ἀπαγορεύει τὴν ἐπικειμένην ἐκτέλεσιν τοῦ Κυπρίου πατριώτου....

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ἔλεγα ὅτι ἐπειδὴ πιστεύω ἀκριβῶς ὅτι εἶναι πάρα πολὺ σκληρὰ ἡ πραγματικότης καὶ ἐπειδὴ πιστεύω ὅτι εἶναι δυσχερεῖς αἱ εὐθῦναι, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἰσχυριζώμεθα ὅτι τὸ νόημα τῆς ἀποφάσεως τοῦ ΟΗΕ εἶναι ὅτι πρέπει ἡμεῖς ὡς παρατηρηταὶ ἢ βοηθοὶ νὰ παρακολουθοῦμεν τὰ ὅσα συμβαίνουν.

Ἡ Κυβέρνησις δὲν δικαιοῦται νὰ μεταβληθῇ εἰς παθητικὸν παρατηρητὴν καὶ νὰ εἴπῃ ὅτι θὰ ἀναμείνῃ τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἔναντι τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ὅτι ἂν γίνουν διαπραγματεύσεις θὰ παρακολουθήσῃ κατὰ τρόπον ὁ ὁποῖος ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸν καθῆκον καὶ τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν τὰς διαπραγματεύσεις.

Ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε ν' ἀναλάβῃ πρωτοβουλίαν. Ὤφειλε ν' ἀναλάβῃ πρωτοβουλίαν ἤδη ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1955 ἢ τουλάχιστον μετὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1956. Ἀλλά, τότε εἶχεν ἡ Κυβέρνησις κάποιαν δικαιολογίαν, ὅτι προτοῦ ἀναλάβῃ ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εὐθύνας, εἶχον ἀρχίσει ὀλίγας ἡμέρας προηγουμένως αἱ διαπραγματεύσεις μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον....

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πράγματι τὴν 4ην Ὀκτωβρίου ἤρχισαν αἱ διαπραγματεύσεις κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ Μακαρίου, διεκόπησαν τὴν 11ην καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις τότε ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ μεσολαβήσῃ πρὸς συνέχισιν. Ἄρα υἱοθέτησεν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας ὁλόκληρον αὐτὴν τὴν πολιτικήν.

ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ. Ἀπεσαφήνισα πολλάκις ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις ἤρχισαν τὴν 4ην Ὀκτωβρίου καὶ διήρκεσαν μέχρι θης Μαρτίου, ὁπότε συνελήφθη ὁ Μακάριος, μὲ διακοπὰς ὀφειλομένας εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Ἄγγλοι, διορθώνοντες συνεχῶς τὰς προτάσεις, φραστικῶς τουλάχιστον, συνέχιζων τὰς διαπραγματεύσεις. Ἐγένοντο 5 βελτιώσεις τῶν ἀρχικῶν προτάσεων, διότι ὁ Μακάριος δὲν συνεφώνει μὲ αὐτάς. Γενικῶς διεκόπησαν τὸν Φεβρουάριον.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Δὲν ἐννοῶ ποίαν ἀπάντησιν μοῦ ἐδώσατε ἡ ὁποία νὰ εἶχε τὴν ἔννοιαν ὅτι δὲν ἦτο ἀκριβὲς αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐβεβαίωσα ὅτι τὴν 4 Ὀκτωβρίου ὁ Μακάριος ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας ἔκαμε τὰς προτάσεις, μετὰ μίαν ἑβδομάδα διέκοψε τὰς συνομιλίας τὴν 11ην Ὀκτωβρίου καὶ τότε ἀνέλαβε τὴν μεσολάβησιν τῆς ἐπαναλήψεως ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις.

ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: Ὄχι.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Βεβαιοῦται ἐκ τῶν κειμένων.

ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: Ὄχι. Ἡ ἐπίσημος μεσολάβησις τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἐξεδηλώθη τὴν 5ην Δεκεμβρίου διὰ τοῦ ὑπομνήματος, τὸ ὁποῖον ὑπεβάλαμεν. Δὲν ἠδυνάμην ἐγὼ νὰ διακόψω τὰς διαπραγματεύσεις, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον οὔτε ὁ Μακάριος τὸ ἤθελεν αὐτό, διότι ἐπεθύμει νὰ διεξαγάγῃ αὐτὸς τὰς διαπραγματεύσεις.

Ὁ κ. Κανελλόπουλος ἀπαντῶν εἰς τὸν κ. Παπανδρέου λέγει ὅτι τὸν παρεκάλεσε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τὸν Αὔγουστον 1955 καὶ δὴ τὴν ἑπομένην τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας Πὴκ τοῦ εἶχεν ἐγχειρίσει τὴν πρόσκλησιν διὰ τὸ συνέδριον τοῦ Λονδίνου.

«Τότε—συνεχίζει ὁ κ. Κανελλόπουλος—ὁ κ. Παπανδρέου δὲν ἠρνήθη τὰς διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν Κρατῶν, ἀλλ' ἔθεσε τὴν γνωστὴν προϋπόθεσιν, ἡ ὁποία, κατ' ἐμὲ ἀποτελεῖ ἀντίφασιν πρὸς ἑαυτήν. Διότι εἰς τὸ Λονδῖνον θὰ ἐπηγαίναμε νὰ συζητήσωμεν τὴν αὐτοδιάθεσιν».

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Τρόπον καὶ χρόνον ἐφαρμογῆς τῆς αὐτοδιαθέσεως.

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ἐὰν ἐκ τῶν προτέρων ἐξησφαλίζετο ἡ αὐτοδιάθεσις δὲν ἐχρειάζετο ἡ μετάβασις εἰς τὸ Λονδῖνον. Ἐν πάσῃ περιπτώσει αὐτὴ ἦτο ἡ ἄποψις τὴν ὁποίαν ὑπεστήριξεν ὁ κ. Παπανδρέου πρὸς ἐμὲ καὶ ὑπάρχει τὸ σχετικὸν σημείωμα μὲ τὴν ὑπογραφήν του εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἐξωτερικῶν. Καὶ πρέπει μὲ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην νὰ εἴπω ὅτι τόσον ὁ κ. Παπανδρέου, ὅσον καὶ ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ἠμφεσβήτησαν καὶ δὲν ἠμφεσβήτησα καὶ ἐγὼ ὑπὸ ὡρισμένας προϋποθέσεις τὴν δυνατότητα μεταβάσεως εἰς Λονδῖνον καὶ δὴ καὶ τῆς συμμετοχῆς καὶ τῆς Τουρκίας.

Δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ σημειώματα τῶν κ.κ. Παπανδρέου καὶ Βενιζέλου, τὰ ὁποῖα ἔχουν ὑπογράψει, παρατηρήσεις σχετικῶς μὲ τὴν ἀνάγκην ἀποκλεισμοῦ τῆς Τουρκίας. Καὶ εἶμαι σύμφωνος ὅτι ὀρθῶς ἔπραξαν, διότι πρὸ τῶν γεγονότων τοῦ Σεπτεμβρίου 1956 ἐὰν διεκηρύσσαμεν ὅτι ἀρνούμεθα τὴν συμμετοχὴν μιᾶς χώρας, ἡ ὁποία ἐνεφανίζετο συμμαχικῶς καὶ ἀδελφικῶς συνδεδεμένη μὲ τὴν Ἑλλάδα θὰ ἐδίδαμεν ἀφορμήν, ἡ ὁποία θὰ ἐκάλυπτε ἐν μέρει τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα γεγονότα τῆς 6ης Σεπτεμβρίου.

Ὁ κ. Κανελλόπουλος καταλήγων λέγει ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις πρέπει νὰ ἔχῃ πρωτοβουλίαν. Εἶναι ἀνάγκη ἐπὶ τέλους, ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις νὰ ἀπευθυνθῇ αὐτὴ πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν καὶ ὄχι ἡ ἀγγλικὴ νὰ στείλῃ ὅταν ἐπιθυμεῖ τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἀποικιῶν της εἰς Ἀθήνας.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβῃ πρωτοβουλίαν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἀποφάσεως τοῦ ΟΗΕ, τὸ ὁποῖον πλαίσιον εἶναι κατ' οὐσίαν ἀνύπαρκτον καὶ θὰ κριθῇ ἡ κυβέρνησις βάσει τῆς πρωτοβουλίας τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης θ' ἀναλάβῃ μετὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ΟΗΕ.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΥΧΗ

Ὁ ἄνευ χαρτοφυλακίου ὑπουργὸς κ. Γρ. Κασιμάτης ὑπῆρξε, μὲ τὴν ἀγόρευσίν του, συνήγορος.... ἄσπονδος τοῦ κ. Ἀβέρωφ. Διότι ἐν κατακλείδι ἐτόνισεν:

«Ἡμεῖς ἔχομεν μίαν ὑποχρέωσιν, τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εὐχώμεθα ὅλοι ὅπως οἱ Ἕλληνες πατριῶται, ὁ ἀπελευθερωτικὸς στρατὸς τῆς ΕΟΚΑ ἐξακολουθήσῃ μέχρις ὅτου ἐπιβληθοῦν οἱ ὅροι του, νὰ κρατῇ ὑψηλὰ τὴν σημαίαν τῆς μάχης καὶ τῆς ἐλευθερίας...»

Καὶ βεβαίως πρέπει ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ κάμωμεν αὐτὴν τὴν εὐχήν, διὰ νὰ μὴ πραγματοποιηθοῦν οἱ εὐσεβεῖς πόθοι τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία, διὰ τοῦ ὑπευθύνου ὑπουργοῦ της, ἐψήφισεν ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως «συνθηκῶν εἰρήνης» εἰς Κύπρον, φυσικὰ διὰ παύσεως τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἐχαρακτήρισε τοὺς ἀγωνιστὰς τῆς ΕΟΚΑ ὡς... ὀλίγους ἀδιαλλάκτους ταραχοποιούς!

ΠΕΡΙ "ΕΛΙΓΜΟΥ,,

Ὀμιλῶν εἰς τὴν Βουλήν, ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν ψῆφον του ὑπὲρ τῆς ἰνδικῆς προτάσεως — ἀποκλεισούσης, ὡς γνωστόν, τὴν αὐτοδιάθεσιν τῆς Κύπρου—εἶπεν ὁ κ. Ἀβέρωφ:

«Ἐὰν διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Ἕνωσιν θὰ ἔπρεπε νὰ κάμωμεν τὸν ἐλιγμὸν τῆς προσωρινῆς ἀνεξαρτησίας, θὰ ἦτο ἀξιοκατάκριτος ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ τὸν ἔκαμνε!»

Ἀλλὰ ἐπρόκειτο περὶ «ἐλιγμοῦ» προσωρινοῦ ἢ ὁριστικοῦ; Εἰς τὴν ἐνώπιον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀγόρευσίν του ἔλεγεν ἐπὶ λέξει:

«Ἐπρότεινα νὰ ὑπογράψωμεν μίαν συμφωνίαν, ἡ ὁποία νὰ ἀποκλείῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον τὴν προσάρτησιν τῆς Κύπρου εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐμμένω εἰς αὐτὴν τὴν δήλωσιν».

Πότε ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν; Μήπως ἀπέκτησε δεύτερον ἐπώνυμον, διὰ νὰ γνωρίζῃ ὡς Ἀβέρωφ ὅσα πράττει... ὡς Τοσίτσας;

ΚΩΜΙΚΟ - ΤΡΑΓΙΚΑ

Γράφει κυβερνητικὴ ἐφημερὶς ἐν σχέσει μὲ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μένον:

«Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ συντάκτης της ἀγνοεῖ ἐντελῶς τὴν πραγματικὴν κατάστασιν ἐν σχέσει μὲ τὴν Κύπρον καὶ ἐκφράζει εἰς τὴν πρότασίν του ἀντιλήψεις αὐτόχρημα κωμικάς, ὅταν ὁμιλῇ περὶ «κυπριακοῦ Ἔθνους», διατελοῦντος εἰς χαλαρὰν σχέσιν μὲ τὸ λοιπὸν ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ ἱκανοῦ νὰ... αὐτονομηθῇ;».

Ἀλλά, τὸ ὅτι ὁ Ἕλλην ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν ἤκουσε σιωπῶν αὐτὰ τὰ κωμικὰ εἶναι τραγικόν. Διότι παρηκολούθει τὴν διαστρέβλωσιν τῆς ἀληθείας ἄφωνος, ἤτοι περίπου σύμφωνος...

ΠΑΛΙΝ ΟΙ ΦΑΚΕΛΛΟΙ

Ἀπὸ τὰ σχόλια τοῦ κυβερνητικοῦ τύπου:

«Καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς ΕΔΑ κ. Πασαλίδης διεμαρτυρήθη, διότι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔδωκεν εἰς τὴν Ἀντιπολίτευσιν τὸν φάκελλον διὰ τὸ Κυπριακόν. Ἐννοοῦμεν τὸ παράπονόν του. Ἐματαιώθη μία πρώτη τάξεως εὐκαιρία πληροφοριοδοτήσεως...».

Ἀλλά, κατὰ τί θὰ ἐζημιοῦτο ἡ ὑπόθεσις τοῦ Κυπριακοῦ ἐὰν ὁ κ. Πασαλίδης μετέδιδε πληροφορίας εἰς τοὺς Ρώσσους (ποῦ ἄλλοῦ;) δεδομένου ὅτι ὅλοι οἱ ἀνατολικοὶ εἶναι ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ πιστοὶ καὶ φανατικοὶ σύμμαχοί μας; Καί, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ Κυβέρνησις ἐξομοιώνει μὲ τὸν κ. Πασα